

§ 43 Mošuvnnat – joatkka.

Biehtjes Nils-Biehtara Jánni Pavlos sagadoalli

§ 43.7 M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning

Áššegirjijt Dokument

- Dievasčohkkinbeavdegirji 2023-02-21—23, § 16
- M 599 Káren-Ann Hurri 2023-02-23, dnr 1.1.8—2023-324
- Stivrabeavdegirji 2023-03-28—30, § 58.14
- Stivrabeavdegirji 2023-09-29, § 145.8
- Stivrabeavdegirji 2023-09-29, § 145.8
- Giellalávdegotti beavdegirji protokoll 2023-12-06, § 55.2
- Kulturlvevdegotti beavdegirji 2024-10-16; § 8.3
- Cealkámuš kulturlávdegotti ságadoallis
- Stivrabeavdegirji 2024-10-29—31, § 135.5

Hurri Ánte Per-Ánte Káren-Ann lea guovvamánu 23. b. 2023 ovddidan mošuvnna mas son gáibida;

ahte Sámediggi bargá dan ovdii ahte gávdno sámi media- ja journalistaoahppu,

ahte mediaid sámi kulturgelbbolašvuohta lassána ja ahte sámi mediaid giellagelbbolašvuohta ovddiduvvot.

Stivra mearridii miessemánus 28. – 30. B. 2023, § 58.14

ahte gohčču hálddahusa válbmet mošuvnna vieru mielde, eahpepolitihkalaččat, rievttálaččat ja áššálaččat ja čilget ovddit mearrádusa áššis.

Gáibádusa ákkat

Sámi mediain lea váilo gelbbolašvuohta giella- ja journalistaoahpus ja doaimmahusaid váilevaš kulturgelbbolašvuođa sáhtta oaidnit go sámi mediabuvttadeapmi lea unnon.

Hálddahusa ášševálbmen

Ruotas leat 18 vuodđooahpu journalistihkas ovcci universitehtas, ja vel leat álbmotallaskuvllain journalistaoahput. Ii ovttasge dain leat sámi profiila. Oahput bistet gaskal 1 ja 3 jagi. Sámi Allaskuvla Guovdageainnus Norggas, ii fála journalistaoahpu dál. Jos oahppoásahus galgá sáhttit dihto oahpu álggahit, de gáibiduvvo ohccit ja ekonomalaš resurssat dasa.

§ 43 Motioner – *forts.*

§ 43.7 M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning – *forts.*

SCB statistihkas boahtá ovdán ahte sullii 19000 olbmoss lea journalistaoahppu. Dain barget unnit go 20 proseantta journalistan. Okta sivva lea heajos bargoeavttut. Vaikko public service juolluduvvon 2 proseantta eanet jahkásaččat, de leat mediafitnodagat šaddan effektiviseret ja bargoveaga unnidit liige goluid geažil. Sámi mediain lea maid seamma dilli.

Giellamáhtu váilivuohta lea heajos sámegeiela oahppofálaldagat, juoga maid Sámediggi juohke jagi cuiiggoda ráđđehussii, manjimuš raporta⁸⁰ lei lei kulturdepartementii njukčamánu 2023:s.

Ii gáibiduvvo eksámen journalista bargui. Go eai gávdno sámegeielat journalisttat, de lea SVT ja Sámerádio ohcan "talenttaid"/journalistaohppiid vái ieža sáhttet oahpahit daid, juoga maid Sámerádio dagai 2022 ja SVT Sápmi galgá dahkat dan 2023.

Lea hui dehálaš ahte Sámediggi ovdán buktá iežas oainnuid, gáibádusaid giella- ja kulturgelbbolašvuhtii ja ahte sáddagat leat buot sámegeielain public sevice-fitnodagaide, jahkásaš strategijjačoahkkimiin ja guorahallamiin boahttevaš sáddenlohpeáigodahkii.⁸¹ Fitnodagaid váilevaš kulturgelbbolašvuhta ja áddejupmi sámiid dárbbuide dagaha ahte unnitlogugielaid dárbbuid ferte ohpihii ja ohpihii geardduhuvvot ja čilgejuvvot.

Stivra mearridii čakčamánu 29. b. 2023, § 145.8

ahte viežžat cealkámušaid kultuvra- ja giellalávdegottis.

Ášši dárkkistuvvo seammás

Giellalávdegoddi meannudii ášši juovlamánu 6. b. 2023, § 55.2

Giellagáldu oaidná dárbbu oahppan journalisttaide ja giellaseailluhanáŋgiruššamii almmolaš bálvalusfitnodagaid siskkobealde. Dát lea juoga mii loktejuvvo jahkásaš dialogačoahkkimiin mii Sámediggeráđis lea ovttas Almmolaš bálvalusfitnodagaiguin.

Lávdegoddi mearridii

ahte evttohit stivrui ahte leat vástidan mošuvnna

⁸⁰ https://www.sametinget.se/lagesrapporter_sprak

⁸¹ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/02/regeringen-tillsatter-kommitte-for-langsiktiga-villkor-for-ett-hallfast-och-oberoende-public-service/>

§ 43 Motioner – *forts.*

§ 43.7 M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning – *forts.*

Kulturlávdegoddi mearridii golggotmánu 16 b. 2024, § 8.3

ahte gohčcot ságadoalli všteditmošuvnna.

Kulturlávdegotti ságadoalli lea guođđán čuovvovaš cealkámuša; Kulturlávdegoddi oaihvilda Sámsdiggi galgá váikkuhit oahpahasministara vai sámi oahpahas medias ja journalistihkas boahtá áigái. Ja ovddidit dálá sámi mediabargiid gelbbolašvuoda kultuvrras ja gielas.

Guhká lea leamaš dárbu alit sámi ohppui. Ja bargu lea dáikko bokte čađahuvvon ii unnimusat sámi ásahusain, Ruota stáhtaválddi ektui.

Doppe ii leat lihkestuvvan ja dilli lea ain seammá go ovdal. Stáhta soahpamuš almmolaš bálvalusain galggašii leat eanet ovdáneaddji, muhto sámediggi ii leat lihkestuvvan lasihit eanet go dan maid juo lea olahan. Journalistat geat leat sápmelaččat leat ávkálaččat, jus dat mii ohcojuvvo lea kritihkalaččat iskkadeaddji journalistihkka.

Stivra mearridii golggotmánu 29 -31 b. 2024, 1 35.5 evttohitsámediggi mearridit

ahte mošuvnna lea vástiduvvon.

Paragrafa dárkkistuvo dakkaviđe

Stefan Mikaelsson evttoha mošuvnna 599, 602, 606, 612, 614, 615 beavdáibiddjojit.

Sátnejodiheaddji evttoha ahte Stefan Mikaelsson proposišuvdna dohkkehuvvo dahje hilgojuvvo ja oaidná ahte Sámediggi dohkkehii Stefan Mikaelssona evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte beavdáibidjat mošuvnnaid 599, 602, 606, 612, 614, 615.

§ 43 Motioner – forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 43.7 M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning

Dokument

- Plenumsprotokoll 2023-02-21 – 23, § 16
- M 599 av Káren-Ann Hurri 2023-02-23, dnr 1.1.8 – 2023-324
- Styrelseprotokoll 2023-03-28 – 30, § 58.14
- Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.8
- Styrelseprotokoll 2023-09-29, § 145.8
- Språknämndens protokoll 2023-12-06, § 55.2
- Kulturnämndens protokoll 2024-10-16, § 8.3
- Kulturnämndens ordförandes yttrande
- Styrelseprotokoll 2024-10-29 – 31, § 135.5

Káren-Ann Hurri har den 23 februari 2023 inlämnat en motion där hon yrkar:

- att Sametinget arbetar för
- att det finns samisk media- och journalistutbildning,
 - att medias samiska kulturkompetens ökar och att samisk medias språkkompetens främjas.

Styrelsen beslutade den 28 – 30 mars 2023, § 58.14

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandena

I samisk media är kompetens inom språk- och journalistutbildning bristfällig och redaktionernas bristfälliga kulturkompetens kan anses av att samisk mediaproduktion har minskat.

Kansliets beredning av ärendet

I dagsläget erbjuds 18 journalistutbildningar på grundnivå vid nio universitet i Sverige samt en del journalistutbildningar vid folkhögskolor. Ingen av dessa har en samisk profil. Utbildningslängden varierar mellan 1 och 3 år. Sámi Allaskuvla /Samiska högskolan i Kautokeino, Norge, erbjuder för närvarande inte någon journalistutbildning. För att en utbildningsinstitution ska starta en specifik utbildning krävs en efterfrågan samt ekonomiska resurser.

§ 43 Motioner – *forts.*

§ 43.7 M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning – *forts.*

Enligt statistik från SCB finns det ca 19 000 personer med journalistisk examen. Av dessa arbetar mindre än 20 procent som journalister. Dåliga arbetsvillkor lyfts fram som ett av problemen. Trots att anslagen till public service skrivs upp med 2 procent årligen har programbolagen tvingats till effektiviseringar och nedskärningar på grund av andra kostnadsökningar. De generella problemen på arbetsmarknaden för journalister avspeglas även i samisk media.

Bristen på språkkompetens är till stor del ett resultat av att utbildningskedjan för de samiska språken är otillräcklig, vilket Sametinget årligen framför i sina lägesrapporter⁸² till regeringen, senast i den rapport som lämnades in till kulturdepartementet i mars 2023. För att vara verksam som journalist krävs ingen examen. Bristen på samisktalande journalister har gjort att SVT Sápmi och Sameradion ibland annonserat efter "talanger" / journalistpraktikanter för att internt utbilda intresserade personer, vilket Sameradion gjort så sent som 2022 och SVT Sápmi planerar att göra under 2023.

Det är av stor vikt att Sametinget framför sina allmänna synpunkter, krav på kultur- och språkkompetens samt krav på sändningar på samtliga samiska språk till public service-bolagen vid de årliga dialogmötena/strategimötena och till den utredning om kommande sändningstillståndsperiod som pågår.⁸³ Bolagens brist på kulturkompetens och förståelse för samers behov gör att uppdraget att lyfta minoritetsspråken om och om igen måste upprepas och förklaras.

Styrelsen beslutade 29 september 2023, § 145.8

att inhämta yttrande från kultur- och språknämnden..

Paragrafen justeras omedelbart

⁸² https://www.sametinget.se/lagesrapporter_sprak

⁸³ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/02/regeringen-tillsatter-kommitte-for-langsigtiga-villkor-for-ett-hallfast-och-oberoende-public-service/>

§ 43 **Motioner – forts.**

§ 43.7 **M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning – forts.**

Språknämnden behandlade ärendet 6 december 2023, § 55.2

Språknämnden ser behov av utbildade journalister och språkvårdande insatser inom public service bolagen. Detta är något som lyfts i dom årliga dialogmöten Sametinget har med Public service bolagen.

Nämnden beslutade

Att föreslå styrelsen att motionen därmed är besvarad

Kulturnämnden beslutade 16 oktober 2024, § 8.1

att uppdra till ordförande att besvara motionen.

Kulturnämndens ordförande har avlämnat nedan yttrande;

Kulturnämnden anser att Sametinget ska påverka utbildningsministern för att få till en samisk utbildning i media och journalistik. Samt att främja den nuvarande samiska mediekåren med kultur- och språkkompetens.

Sedan länge har det funnits behov av högre samisk utbildning. Och arbetet har utförts av detta inte minst av samiska institutioner, gentemot den svenska statsmakten. Någon framgång därstädes har inte uppnåtts och situationen kvarstår. Statens avtal med public service borde vara mer progressiv men Sametinget har inte lyckats tillföra mer än det man redan uppnått. Journalister som är samer är en tillgång, om det är en kritiskt granskande journalistik som eftersträvas.

Styrelsen beslutade 29 -31 oktober 2024, § 135.5 föreslå Sametinget besluta

att motionen är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 43 Motioner – *forts.*

§ 43.7 M 599 – Sámi media oahppu Samisk mediautbildning – *forts.*

Stefan Mikaelsson föreslår att motioneran 599, 602, 606, 612, 614, 615 bordläggs.

Ordföranden ställer proppostion för bifall till eller avslag för Stefan Mikaelssons Förslag och finner att Sametinget godtagit Stefan Mikaelssons förslag

Sametinget beslutar

att bordlägga motionera 599, 602, 606, 612, 614, 615